

Пролетарии от всички страни, съединявайте се!

РАБОТНИЧЕСКО ДЕЛО

Орган на Централния Комитет на
Българската Комунистическа Партия

Год. XXVII, брой 213

София, събота, 1 август 1953 г.

Цена 20 ст.

Д Н Е С В Б Р О Я:

Из нашата народна Република (стр. 1)
Телеграма до другаря Георги Максими-
лианович Маленков от другаря Ким
Ир Сен (стр. 1)

Телеграма до другаря Вячеслав Михайло-
вич Молотов от другаря Ли Дон Ген
(стр. 1)

ИЗ РУМЪНСКАТА НАРОДНА РЕПУ-
БЛИКА: Ив. Керемидчиев. — Буку-
рещ — столица на братския румън-
ски народ (стр. 1)

ДА СЕ УЧИМ ОТ ОПИТА НА КПСС:
П. Мошков. — Агитационната работа
сред железничарите (стр. 2)

ПРЕД 50-ГОДИШНИНАТА ОТ ИЛИН-
ДЕНСКОТО ВЪСТАНИЕ (стр. 2)

Ат. Стойков. — Дивният подвиг на Ха-
джи Димитър и Стефан Караджата
(стр. 2)

Лю Чжи-чжен. — Бележит празник на
Китайската народоосвободителна ар-
мия (стр. 3)

50 години Комунистическа партия на
Съветския Съюз (стр. 4)

Нота на Съветското правителство до пра-
вителствата на Франция, САЩ и Ан-
глия относно държавния договор с
Австрия (стр. 4)

Пред 50-годишнината от Илинденското въстание

В Леринско пред въстанието

Войвода на Леринска околия по време на Илинденското въстание беше Тане Горничевски. Организатор на Леринско преди въстанието бе Георги Иванов от Котел (България), известен под името Марко Лерински. Именно Марко Лерински ме посвети в революционното дело. Той дойде в нашето село през 1902 година с четници. Марко Лерински ни говори за целта на борбата, която трябва да водим против турските поробители. В четата на Марко Лерински цареше строга дисциплина и ред. В Битолски революционен окръг тая чета се бе превърнала в образцова школа за четници и войводи на всички околии. Със своята неуморна агитационна дейност на организатор на околията и на първата четническа школа той остави неизличими спомени сред населението.

Всеки от нас си купуваше оръжията сам. Събираха се и членски вноски. Който нямаше пари, комитетът му отпускате, за да си набави и той оръжие. Всяка вечер след усиления работен ден ние се събирахме на определено място в селото и под закрилата на поставени от нас часови се обучавахме на бойно изкуство.

След геройската смърт на Марко Лерински в с. Пътеле, където е бил изнедадан и нападнат от турски аскер, с който е водил тридневен бой, за войвода на околията дойде Георги Папанчев от Сливен. Не след дълго в сражение бе убит и Папанчев — на 17 май 1903 г. при с. Баница. За негов заместник дойде Тане Горничевски. Тане беше един от най-активните революционни дейци в Леринско.

На 1 август 1903 г. вечерта преди смрачаване войводата Тане Горничевски ни събра на селския мегдан, държа пламенно слово и ни съобщи, че дългосочакваният час на разплата с вековните поробители е настъпил. Прочете ни позива на главния щаб на въстанието и когато извика „Долу тиранията!“, „Долу скапаната турска империя!“, „Да живее свободата!“, всички почнаха да се прегръщат, целуват, да хвърлят шапки, някои плачеха от радост, а други, по-нетърпеливи, изтичаха до в къщи и след малко дойдоха на мегдана въоръжени. Селото екхеше от викове „Ура!“ и любовимата ни революционна песен „Не щем ний богатство, не щем ний пари, искаме свобода, човешки правдини!“

Тогава всички оставихме вилите (беше по вършитба) и взехме пушките. Тези, които нямаша пушки, взеха секири, коси, ловджийски пушки — цялото село се вдигна. Същата вечер започнахме акции. Едни режиха телеграфните жици, други разрушаваха ж. п. релси на линията Битоля—Солун. След това запалихме бараката на спирката в с. Баница и в боен ред се оттеглихме в Горничевския балкан, в подножието на Каймакчалан. Въстаническият ни отред беше около 350 души начело с околийския войвода Тане Горничевски. Там запалихме огньовете по високите места — това беше уреченият сигнал за започване на въстанието.

На 2 август вечерта ни съобщиха, че с. Пътеле е предадено от гъркоманите и е обградено от хиляден турски аскер. В селото бе обградена и четата на районния войвода Васил Календжиев от същото село. Ние веднага се притекохме на помощ на обградените. В продължение на два часа водихме кървава борба с турския аскер, който бе въоръжен до зъби. Разкъсахме обсадата и кордоните и по този начин обсадената чета от 19 души можа да излезе. Заедно с четата се измъкна и въстаническият отред от селото. На 3 август в с. Горничеве пристигна запъхтан овчар, който ни съобщи по обед, че въстаническият отред на войводата Лечо Церовски — ръководител на въстанически-

те действия в пункта Каймакчалан—Нидже планина, е обграден от турски аскер в местността „Кутлево“, която се намира в планината Барбеш. Целият наш отред се вдигна и се притекохме на помощ на обсадените. Тук се бихме повече от половин ден и разкъсахме турския кордон. В това сражение турците дадоха много жертви и пленихме 18 души турски аскери. Ние не изгубихме нито един човек. С тази победа ние освободихме въстаническият отред на Лечо Церовски, който беше от 250 човека. Ентусиазмът на въстаниците се повдигна много. В това сражение се снабдихме от турския аскер с много пушки и патрони, които така ни бяха необходими. Оттук се оттеглихме към местността „Маркови кули“ в същата планина Барбеш. Турците, разярени от поражението си, при отстъплението се бяха нахвърлили върху къщите на с. Неокази, ограбили ги, почнали да колят и убиват старци, жени и деца и опожаряват къщите им. Бяха избити около 90 души от същото село. Това беше едно люто отмъщение на турската султанска стан против въстаналата рая.

На другия ден сутринта нашият отред беше обграден от многоброен турски аскер. Турската войска ни бе обсадила от всички страни, но ние не отстъпихме нито крачка. Имахме здрави позиции сред канарите. Сражението се водеше в местността „Бела река“ — Сетинско, до вечерта. През деня турците няколко пъти ни атакуваха, но ние бяхме здраво укрепени и ги отблъскахме. Все пак положението ни беше доста критично, ако не беше се притекъл на помощ въстаническият отред на войводата Лечо Церовски, който удари в гръб войските, и с негова помощ разбихме и тази обсада. И в това сражение турците дадоха много жертви, а ние загубихме само двама човека. Тук се срещнах със селския войвода на с. Върбени Трайко Гировски. Разбитият турски аскер се оттегли към Воденско.

В продължение на няколко седмици ние бяхме пълни господари на района Каймакчалан—Нидже планина, където се развиваха червените знамена със златните думи „Свобода или смърт!“

Около началото на септември турските войски започнаха голяма атака в местността „Мариовска река“. Тук те бяха докарали оръдия, които разположиха край брега на реката. В това сражение участваха всички въстаници от Леринския район.

Турският аскер нападнаше като озверен. Техният напор беше много голям. Тежки кървави сражения се водиха през целия ден. Нашият отред, след като привърши всички патрони, се оттегли към с. Козарско, Воденско. Тук нямаше турски аскер. Отпочинахме си и се снабдихме с боеприпаси и храни. Там стояхме 12 дни, след което се придвижихме към Горничевския балкан. В това място до нас дойде съобщение от щаба на въстанието, че турското правителство дава амнистия на въстаналите. Войводата Тане Горничевски ни събра и ни съобщи нареждането от Главния щаб да се приберем по домовете си. Каза ни, че ние не сме разбити, че не сме изгубили сраженията. Той ни изясни, че това решение се налага за запазване силите след разгрома на въстанието. Призова ни да продължим борбата срещу поробители. Като почистихме и складирахме оръжието, всичките се разотидохме и легализирахме, а нелегални останаха само по-старите четници, районните войводи, някои селски войводи и околийският войвода Тане Горничевски.

Освободителната борба не заглъхна. Тя при новата обстановка продължи с нови сили. Делото на Илинден осветляваше нашата борба.

Минце Динев

Пред славната годишнина

Из цялата страна, където са изградени македонски културно-просветни дружества, се подготвя честването на 50-годишнината на Илинденското въстание. По този случай през юли македонският художествен ансамбъл „Гоце Делчев“ в София предприе обиколка из страната и изнесе естрадни концерти от македонски народни песни и хора в градовете Русе, Сталин, Коларовград, Габрово, Хасково, Пазарджик и Пловдив. Навсякъде македонците и местното гражданство масово посещаваха тези концерти, които се превръщаха в манифестация на македонски патриотизъм и привързаност към делото на Илинден. В Русе, гр. Сталин, Коларовград и Пловдив концертите се изнесоха на открито в присъствието на няколко хиляди души.

Във всички секции на македонското дружество „Гоце Делчев“ в София се провеждаха събрания, на които се изнесоха доклади за революционното движение в техните краища.

По почин на Централното ръководство на Съюза на македонските културно-просветни дружества се издадоха редица книги като Сборник от статии и спомени за Илинден, „Илинденското въстание“ от Д. Кюсов, „Революционните борби в Битолски окръг“ от Г. Попхристов, романа „Илинден“ от Д. Талев и други.

Б. Илиев

Героична епопея

От малкото останали живи участници в Илинденското въстание през 1903 година е и Иван С. Тричков от село Белица, Разложко. Той е сега на 73 години. Живи са обаче в паметта му образите на Гоце Делчев и Яне Сандански; ярки са спомените му за славната Илинденска епопея.

Във връзка с тези героични дни Иван Тричков разказва:

— С пушка в ръка взех участие в Илинденското въстание за освобождаването на Белица от турската робия. Ние, въстаниците, макар че бяхме шепла хора, цял ден юнашки се бихме и разбихме многочисления турски аскер.

Каква беше тая сила, дето поддържаше нашата храброст, нашия дух? Това беше вярата ни да видим, както ни говореше Гоце, Македония свободна.

Тогава ние не можахме да постигнем освободение. Щастлив съм обаче, че доживях да видя свободата в моя роден Пирински край. Но дано доживея да видя свободни и Вардарска и Егейска Македония, където нашите братя пъшкат под черното робство на титовските и гръцки фашисти. (БТА)

Делото на Илинден
ни вдъхновява

Моят баща ми даде резолюционно възпитание. Той е участник в Илинденското въстание в Смилево. Сега при извоюваната свобода в нашата Народна република България се отдадохме с революционен жар за изграждането на социализма. Работа от 1947 година и Софийско държавно строително обединение. От съветския другар Каралъев при идването му в България възприех неговия метод на работа по скоростното зидане.

Заедно с моя брат Борис Вълканов като синове на илинденец-революционер в навечерието на 50-годишнината на Илинденското въстание завоювахме нови постижения. Нашата комплексна зидарска бригада на строежите при „Граф Игнатиев“ и „Преспа“ в София, която е наградена като бригада-първенец на първи строителен район за изминалото шестмесечие на 1953 г. за изпълнение нормите със 150 на сто, сега през юли има постижения от 170 на сто.

Делата на илинденските революционери и делото на нашата Българска комунистическа партия ни вдъхновяват за все по-големи и по-големи постижения в нашето социалистическо строителство.

К. Вълканов

извлякоха много ценни и полезни уроци. Най-важният измежду тях е, че въстанието в България не може да бъде дело само на изпращани отвън чети. Необходимо е преди всичко самото въстание да бъде най-грижливо и всеотдайно подготвено вътре в страната. С тая задача се зае и блестящо я изпълни пламенният апостол на свободата Васил Левски. В резултат на неговата неустрашимост, къртовска дейност България скоро беше осеяна с истинска мрежа от тайни революционни комитети. Без величавото дело на Левски е немислимо Априлското въстание от 1876 г., а това въстание, е в предверие на нашето национално освобождение от 1878 г. от братските руски войски.

Наистина дивният подвиг на Хаджи Димитър и Стефан Караджа, на предводната от тях чета е, както го нарича Ботев, „славно събитие, което направи епоха както в историята на нашата емиграция, тъй също и в историята на нашето политическо и умствено